

Digitale verktøy i arbeidsrettet norskopplæring for deltakere på spor 1

Veilederen er utarbeidet i 2021 av

Silje-Jennifer McDonald Bygland ved Karmøy voksenopplæring

Astrid Stotesbury ved Karmøy voksenopplæring

Sigrídur Vilhjalmsdóttir ved Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO) ved OsloMet

Innhold

Forord.....	3
Innledning.....	4
Arbeidsrettet norskopplæring for deltakere på spor 1.....	4
Samspill mellom arbeid og undervisning	5
Modellen i praksis	6
Strategisk læring i språkpraksis	7
Integreringsoppgaver	8
Arbeid med språk i arbeidsrettet norskopplæring.....	9
Digitale verktøy i arbeidsrettet norskopplæring	9
Digitale verktøy og kommunikasjon	9
Min livshistorie - CV.....	10
Støttmateriell for arbeidsrettet norskopplæring for deltakere på spor 1	11
Til slutt.....	11
Filmer med eksempler:.....	11
Vedlegg 1: Loggbok	12
Vedlegg 2: Praksisbok.....	13
Eksempel 1: Arbeid med ordforråd	13
Eksempel 2: Tema - Arbeidsoppgaver	14
Vedlegg 3: Temaliste	15
Vedlegg 4: Støttmateriell for CV - Min livshistorie.....	16
Videre lesing	17
Litteratur.....	17

Forord

Karmøy voksenopplæring (KVOS) fikk i perioden 2019–2020 tildelt tilskudd fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) til utvikling av kommunale integreringstiltak. Prosjektet fikk tildelt midler til å utvikle veiledningen *Arbeidsrettet norskopplæring med bruk av digitale verktøy og ressurser*. Ansvarlige for utvikling og prosjektoppfølgning ved Karmøy voksenopplæring har vært Silje-Jennifer McDonald Bygland og Astrid Stotesbury. I prosjektperioden har det vært et tett samarbeid med Flyktningtjenesten i Karmøy kommune. I tillegg har det vært et tett samarbeid med både kommunale og private arbeidsgivere i kommunen gjennom prosjektperioden.

Innholdet og eksemplene i denne lærerveiledningen er et resultat av utprøving og erfaringer som ble gjort i forbindelse med prosjektet i en klasse med deltakere med kort skolegang fra hjemlandet, det vil si deltakere på spor 1. Deltakerne hadde praksis 2 dager i uka og 3 dager med klasseromsundervisning. De fleste deltakerne begynte i praksis i løpet av den første måneden etter oppstart på kurs.

Veiledere for prosjektet har vært Michael Svendsen Pedersen, lektor emeritus på Roskilde Universitet, og Sigridur Vilhjalmsdottir, seniorrådgiver ved Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO) ved OsloMet.

Denne veilederen er utarbeidet i 2021 av:

Silje-Jennifer McDonald Bygland, Karmøy voksenopplæring.

Astrid Stotesbury, Karmøy voksenopplæring.

Sigridur Vilhjalmsdottir, Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO), OsloMet.

Innledning

På Karmøy voksenopplæring har vi utviklet en modell for arbeidsrettet norskopplæring tilpasset deltakere på spor 1 eller andre som av ulike grunner har behov for tett oppfølging i forbindelse med norskopplæring på en arbeidsplass. Vår hovedmålgruppe er ofte på et nivå som er lavere enn A1 ved oppstart av kurset. I løpet av skoleåret jobber deltakerne mot nivå A1, og som regel mot A2 i noen av delferdighetene. Modellen legger opp til en helhetlig tilnærming til språklæring og språklig samhandling i en klasseromssituasjon og en praksissituasjon.

I dagens samfunns- og arbeidsliv er det viktig å kunne bruke digitale verktøy. Dette gjelder også for deltakere i norskopplæringen. Derfor er strategier for å lære språk og bruk av digitale verktøy i læringsprosessen en integrert del av den arbeidsrettede norskopplæringen.

Arbeidsrettet norskopplæring for deltakere på spor 1

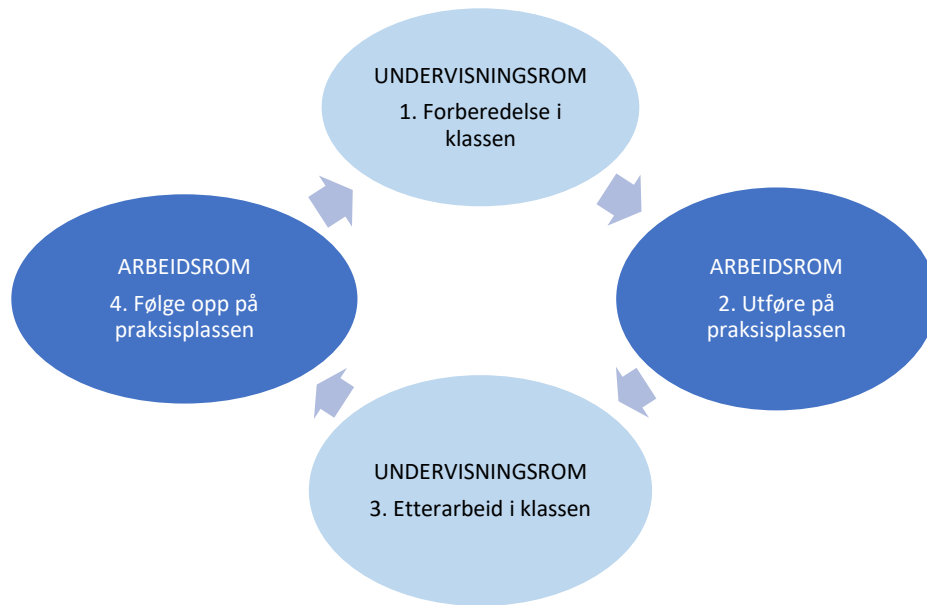
Arbeidsrettet norskopplæring er opplæring i norsk knyttet til en praksis- eller arbeidslivskontekst. Gjennom samhandling med kollegaer på praksisplassen får deltakeren mulighet til å bli kjent med normer og tradisjoner (Pedersen & Winsnes, 2018). I læreplan i norsk for voksne innvandrere blir arbeids- eller praksisplass sett på som en egnet arena for opplæring for deltakere som får norskopplæring etter integreringsloven (Kompetanse Norge, 2020). Evalueringer og kartlegginger viser at deltakere kan oppleve arbeidsretting av norskopplæringen og bruk av digitale hjelpemidler som verdifullt og nyttig (Djuve, Kavli, Sterri, & Bråten, 2017; Langøien, Nguyen, & Berg, 2020; Lurfaldet, Sætrang, Høgestøl, Monsen, & Randen, 2020).

Mange deltakere uten fullført grunnskole (spor 1) har ofte langsom eller middels progresjon, og deltakere i denne målgruppen kan derfor ha nytte av å lære norsk i andre kontekster og på andre læringsarenaer, der læreren har mulighet til å trekke relevante praktiske situasjoner og eksempler inn i opplæringen. Arbeidsrettet norskopplæring er en måte å imøtekomme dette.

Det kan variere i hvor stor grad deltakerne får mulighet til å bruke språket i en praksissituasjon (Sandwall, 2013). Dermed kan utbyttet av å delta i praksis variere, særlig for deltakere som er i startfasen av norskopplæringen. For at læring skal kunne skje på en arbeidsplass, må det legges til rette for det, og læringsaktivitetene må settes i system. Dette krever bevisstgjøring av alle aktører. Det er derfor en viktig forutsetning at deltakere som er i praksis får mulighet til å bruke språket på en aktiv måte i praksissituasjonen.

Samspill mellom arbeid og undervisning

Etter å ha jobbet med deltakere uten fullført grunnskole over tid, har vi systematisert måten vi jobber på og utarbeidet en modell som er spesielt tilpasset denne målgruppen. Modellen er delt inn i fire faser som visualiserer sammenhengen og samspillet mellom arbeid og undervisning, og den bygger på en modell presentert i *Arbeid og språk – et samspill* av Pedersen and Winsnes (2018).

Modellen for arbeidsrettet norskopplæring viser hvordan vi binder sammen arbeidet i undervisningen og på praksisplassen/i arbeidsrommet. For deltakere med kort skolegang vil en tett kobling mellom undervisningsrommet og oppfølgingen ute i arbeidsrommet være spesielt viktig.

Film 1, [Arbeidsrettet norsk og bruk av digitale verktøy i praksis](#), viser eksempler på hvordan vi jobber med utgangspunkt i modellen og hvordan digitale verktøy kan brukes for å koble de ulike arenaene/rommene sammen. For lærere er modellen ment som et verktøy som kan bidra til å ivareta sammenhengen i opplæringen, der deltakerne får mulighet til å bearbeide og ta i bruk språket på en variert måte både i en undervisnings- og praksissammenheng.

Modellen i praksis

Modellen vi bruker i Karmøy består av fire faser, der ulike områder vektlegges og bygger på hverandre. Læreren har en viktig rolle knyttet til å skape sammenheng mellom de fire fasene. En arbeidsmåte som står sentralt i modellen kalles for integreringsoppgaver¹.

Integreringsoppgaver brukes aktivt i alle de fire fasene for å flette språkmiljøet fra praksisplassen inn i arbeidet i undervisningsrommet.

Fase	Lærerenes perspektiv	Deltakerens perspektiv
<u>Fase 1: Undervisningsrom</u> Forberedelse i klassen med introduksjon av tema	Lærerenes egne forberedelser: Læreren blir kjent med språkmiljøet på praksisplassen og lager en plan for integreringsoppgaver og relevant ordbank som kan være til støtte i deltakerens læringsarbeid i denne perioden. Forberedelser med deltakeren i klassen: <ul style="list-style-type: none"> - Aktivere deltakerens forkunnskaper - Definere hva som er målet og hvilke ord og begreper som er viktige - Kartlegge hva deltakeren trenger for å kunne for å lære språk på praksisplassen - Forklare hvordan de digitale læringsverktøyene brukes og hjelpe deltakerne slik at de mestrer disse 	Deltakerne reflekterer over: <ul style="list-style-type: none"> - Hva kan jeg om temaet, hva er mine erfaringer? - Hva må jeg lære og hvordan skal jeg få det til? - Hvordan kan jeg lære språket på praksisplassen? - Hvilke verktøy skal jeg bruke på praksisplassen for å utvikle norskkunnskapene mine? Eksempler: loggbok, ordbank, min praksisbok, lydopptak og bilder.
<u>Fase 2: Arbeidsrom</u> Utføres på praksisplassen	Hovedfokus: <ul style="list-style-type: none"> - Bruk av integreringsoppgaver på praksisplassen. - Arbeid med nøkkelordforråd og arbeidsoppgaver. 	Deltakerne jobber med: <ul style="list-style-type: none"> - Integreringsoppgaver på praksisplassen - Loggbok, "hente språk" (bilder, lyd) <p>Deltakerne vurderer om de trenger hjelp med læringsverktøyene.</p>
<u>Fase 3: Undervisningsrom</u> Etterarbeid i klassen	Modelltekster: Læreren finner og/eller lager egnede eksempler som deltakerne tar utgangspunkt i når de jobber med praksisboka/digital bok. Oppfølging av fase 2: Læreren hjelper deltakerne til å sette ord på arbeidsoppgaver og	Deltakerne bruker loggbok som utgangspunkt i arbeidet med digital bok. Deltakerne forteller, snakker og skriver om erfaringer fra praksis. Deltakerne får hjelp av læreren til å rydde i språket.

¹ Du kan lese mer om integreringsoppgaver på side 8

	<p>gjenfortelle ved hjelp av nøkkelordforråd, samt med å utvide ordbanken og rydde i språket.</p> <p>I denne fasen planlegges også fase 4.</p>	
<p><u>Fase 4: Arbeidsrom</u> Oppfølging på praksisplassen</p>	<p>Videre arbeid med integreringsoppgaver og med å bygge ut språket:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hva trenger deltakerne mer av? - Kan noe utvides eller brukes i nye sammenhenger? <p>I denne fasen er målet å skape språklig bevissthet hos deltakerne.</p>	<p>Deltakerne reflekterer over hva de trenger mer av, jobber med loggbok og digital bok, samt med å ta i bruk språket.</p>

For deltakere med kort skolegang (spor 1) vil en tett kobling mellom undervisningsrommet og oppfølging av lærer på praksisplassen være særlig viktig. Lærerens viktigste rolle i denne sammenhengen er å gripe fatt i språkmiljøet deltakeren beveger seg i, og å bistå med å konkretisere og sette ord på erfaringene fra praksisplassen som deltakerne tar utgangspunkt i når de skal lage sine egne setninger.

Strategisk læring i språkpraksis

Læreren lager viktige støttestrukturer for deltakernes læring. En av disse er å legge til rette for strategisk språklæring. Mange deltakere i målgruppen har begrenset formell skolegang fra før, men de har likevel ferdigheter og kunnskaper som de har tilegnet seg gjennom muntlig kommunikasjon og samhandling.

Et velkjent pedagogisk prinsipp er å ta utgangspunkt i det nære og kjente. Dette er særlig viktig i arbeidsrettet norskopplæring, fordi det legges til rette for at deltakerne blir kjent med og får erfaringer fra praksisplassen som tematiseres parallelt i norskopplæringen. For å kunne bygge videre på det som deltakerne erfarer i praksis jobber vi bevisst med noen sentrale læringsstrategier for at deltakerne skal kunne overføre det de lærer i undervisningen til situasjoner på praksisplassen.

Noen prinsipper vi tar utgangspunkt i når vi jobber med arbeidsrettet norskopplæring, er:

- Hva er deltakerens mål og behov i språkopplæringen?
- Deltakeren som en aktiv bidragsyter ved innhenting og utforming av materiale knyttet til egen språkpraksisplass og andre relevante situasjoner for deltakerne. For eksempel ved bruk av loggbok og praksisbok (se vedlegg 1 og 2).
- Ta i bruk og bygge videre på de strategiene deltakerne allerede har for å lære språk, og tilrettelegge for at de kan bruke disse for å tilegne seg norsk i praksissituasjonen.
- Legge til rette for målrettet språkopplæring knyttet til praksissituasjonen med arbeidsformer som bidrar til at deltakeraktivitet vektlegges (se integreringsoppgaver i neste avsnitt).

- Ta i bruk muligheter for å skape støttestrukturer for deltakernes læring gjennom språk i kontekst, som:
  - Bilder og videoopptak fra praksisplassen. Dette bidrar til en kontekst gjennom visuell støtte, og kan brukes som utgangspunkt for videre samtaler og arbeid i klasserommet og for å utvikle forståelse.
  - Samtaler om deltakernes erfaringer. Dette skaper grunnlag for arbeid med skriftlige ferdigheter og for å uttrykke forståelse.

Integreringsoppgaver

Integreringsoppgaver er et begrep hentet fra Karin Sandwall (2013) som legger vekt på at språklæring skjer i en kontekst, og at det er flere faktorer som påvirker deltakerens mulighet for språklæring. En måte å gjøre dette på er gjennom integreringsoppgaver.

Integreringsoppgaver skal bidra til at deltakerne tar i bruk og bearbeider språk fra en praksissammenheng (arbeidsrom) i undervisningen. Disse oppgavene gjør deltakerne oppmerksomme på språket rundt seg, og legger til rette for at språklæring skal kunne skje på ulike arenaer.

Film 2, [Hvordan «hente språk» fra praksis](#), viser arbeid med integreringsoppgaver og hvordan vi kan jobbe med «språket vi henter» fra praksis. Filmen illustrerer eksempler på samspillet på de ulike læringsarenaene og hvordan deltakerne setter ord på det de har gjort i praksis og hvordan språket systematiseres i klasserommet.

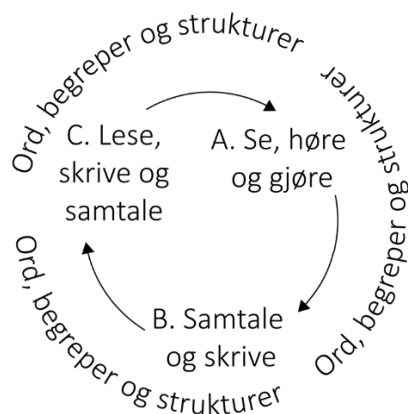
Vi ser at det å gi oppgaver med felles tematikk skaper felleskap i klassen (se vedlegg 3). Det gir mulighet for å samles om felles temasom deltakerne har løst på ulike måter og de får innsikt i hverandres praksisplasser. Det er mange måter å jobbe med språket som deltakerne henter fra en praksis-/arbeidssituasjon. Det vi er mest opptatt av, er at deltakerne er aktive selv og at de kan påvirke innholdet, slik at de blir språklig bevisste og mer oppmerksomme på språket rundt seg. Vi har for eksempel valgt å gi integreringsoppgave hver uke i form av logg, på den måten bidrar deltakerne med materiale inn i undervisningen. Dette er noe deltakerne i vår målgruppe mestrer.

Arbeid med språk i arbeidsrettet norskopplæring

Film 1 viser hvordan arbeid med språket kan gjennomføres gjennom å støtte seg til modellen, og hvordan deltakerne kan bearbeide og utvikle språket blant annet gjennom å sette ord på arbeidsoppgaver fra praksis med støtte i bilder og annen visuell støtte.

Utvikling av språk skjer i samspill med andre mennesker i varierte situasjoner. Målet med språklæringen i arbeidsrettet norskopplæring er å utvide språket med utgangspunkt i muntlig kommunikasjon. Den muntlige kommunikasjonen gir mulighet til å gradvis bearbeide språket med utgangspunkt i det nivået deltakeren til enhver tid befinner seg gjennom å først *utvikle* forståelse og deretter *uttrykke* forståelse (både muntlig og skriftlig). Gjennom hele prosessen vil det være behov for å jobbe med ord, begreper og strukturer (Dahlström & Gannå, 2019).

Illustrasjonen bygger på Dahlström & Gannå (2019).

Digitale verktøy i arbeidsrettet norskopplæring

I denne veiledningen er bruk av digitale verktøy en integrert del av norskopplæringen. Vi kartlegger deltakernes erfaringer med digitale verktøy i en oppstartssamtale, slik at vi er oppmerksomme på hvilke digitale ferdigheter de har og hvilke plattformer de kjenner. Vår erfaring er at selv om deltakerne i vår målgruppe bruker digitale verktøy i kommunikasjon med familie og venner, har de færreste erfaringer med å bruke digitale verktøy som arbeids- og læringsverktøy og de har derfor behov for opplæring knyttet til dette. Målet er at deltakerne skal bli oppmerksomme på språket rundt seg og kunne ta i bruk digitale hjelpemidler i egen læringsprosess. Film 3, [Det digitale rommet](#), viser eksempler på bruk av digitale verktøy undervisningen.

Vi opplever at bruk av digitale verktøy gjør det lettere å skape sammenheng mellom det som skjer i undervisningen i klasserommet og det som skjer på praksisplassen. Deltakerne bruker digitale hjelpemidler som mobiltelefon og nettbrett til å innhente bilde- og videomateriell fra arbeidsplassen som vi bruker inn i norskopplæringen og kommuniserer med deltakerne om. Dette gir læreren anledning til å differensiere opplæringen og samtidig bidra til å støtte opp om deltakerens læring.

Digitale verktøy og kommunikasjon

Vi har jobbet med noen få digitale programmer som deltakerne bruker som læringsverktøy. Deltakerne bruker disse programmene over tid slik at de blir godt kjent med og mestrer dem når de skal ut i praksis. Eksempler på programmer vi har brukt i vår undervisning er *Book*

Creator, iThoughts, Skoleskrift og Microsoft Word. Vi legger til rette for digital deling av maler og oppgaver slik at deltakerne har et utgangspunkt når de jobber med oppgavene.

Vi bruker digitale kommunikasjonsplattformer som deltakerne kan bruke for å holde kontakt med andre deltakere, og til å sende dem beskjeder og påminnelser ved behov. Eksempler på plattformer der mange av deltakerne er aktive er for eksempel *Messenger, Whatsapp* og vanlige tekstmeldinger.

Deltakerne har alle en egen praksisbok på sitt nettbrett hvor de bearbeider materiell de selv har hentet fra sin praksisplass (se vedlegg 2). Deltakerne skriver tekst til bilder og lyd som er innhentet.

På spor 1 er det viktig med eksempeltekster og modellering for å gi støtte og mestring. Vi som lærere bruker eksempler fra eget liv og jobber. Vi har laget en mal som vi kaller «min praksisbok», og denne danner utgangspunkt for deltakernes praksisbok. I praksisboka tar vi i bruk temaer fra en temaliste (se vedlegg 3), slik at alle har minst en side i sin praksisbok om de ulike temaene.

Med utgangspunkt i malen jobber alle individuelt med ord og begreper som er relevante for den enkelte. I praksisboken har deltakerne ord knyttet opp med bilde og tekst samt andre oppgaver hvor arbeidsrom og klasserom knyttes sammen. Vi opplever at deltakerne blir aktive i skriveprosessen når de tar utgangspunkt i tekst og bilder fra egen praksis. Sammenhengen for skriveoppgaven blir meningsfull, og de har et eierforhold til det som blir produsert. Vi opplever at deltakerne ofte er ivrige når de viser fram produktet sitt og virker engasjerte i denne prosessen. I etterkant av disse oppgavene kan deltakerne gjerne sitte sammen i grupper for å bli bedre kjent med hverandres praksisplasser med utgangspunkt i praksisboken.

Min livshistorie - CV

I arbeidet med å skrive CV tar vi utgangspunkt i kartleggingen fra oppstartssamtalen og deltakeres livshistorie (se vedlegg 4). Film 4, [Min livshistorie – CV](#), viser eksempler på arbeid med CV. Vi har fokus på at deltakerne skal kunne sette ord på sine egne erfaringer når disse skal utformes i en CV. Gjennom denne prosessen blir det lærerens rolle å bistå deltakerne med å se egne muligheter og hvordan deres kompetanse og erfaringer kan tas i bruk i Norge.

Når vi møter deltakerne i klasserommet, er vi opptatte av å bygge en god relasjon til deltakerne for å skape et trygt og godt læringsmiljø. Når vi kjenner deltakerne, har vi et godt utgangspunkt når vi prøver å finne praksisplasser der deltakerne kan ta i bruk tidligere arbeidserfaringer, eller en praksisplass innenfor en ønsket bransje.

Vi prøver å ha et tydelig ressursperspektiv i møtet med deltakerne gjennom å bevisstgjøre deltakerne på hva de kan og er gode til, og hva slags jobb som kan passe for den enkelte. Vi

snakker om hvor de er i praksis nå, og hvor de kan se seg selv etter at norskkurset er ferdig. Det er viktig å være åpne om hva som kreves i arbeidslivet. Samtidig har vi fokus på at alle har egenskaper og erfaringer som de kan bidra med i arbeidslivet i Norge. Det å snakke om egen skolegang og arbeidserfaring gir elevene en stemme som et ledd i å finne sin plass i arbeidslivet. Denne tilnærmingen er inspirert av Bonny Norton som snakker om «the right to speak» (Norton, 2013). I prosessen med å finne egnet praksisplass er det også viktig å ha gode rutiner for samarbeid med NAV som finner praksisplasser i vår kommune.

Støttmateriell for arbeidsrettet norskopplæring for deltakere på spor 1

På nettsidene til Karmøy voksenopplæring finner du mer [støttmateriell for arbeidsrettet norskopplæring for spor 1-deltakere](#).

På nettsiden finner du blant annet:

- [Halvårsplan for arbeidsrettet norskopplæring](#)
- Til deltakere som skal begynne i praksis: [«Hva må du huske i ny praksis»](#)
- [Informasjon til praksisplassen](#)

Til slutt

I veiledningen viser vi eksempler på hvordan vi på Karmøy voksenopplæring jobber med digitale verktøy i arbeidsrettet norskopplæring for deltakere på spor 1. Under har vi samlet filmene og vedlegg med eksempler som vi har vist til i veiledningen. Til slutt har vi samlet lenker til andre nyttige ressurser.

Filmer med eksempler:

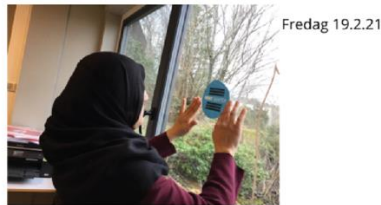
1. [Arbeidsrettet norsk og bruk av digitale verktøy på praksis](#)
2. [Hvordan «hente språk» fra praksis](#)
3. [Det digitale rommet](#)
4. [Min livshistorie – CV](#)

Vedlegg 1: Loggbok

I arbeidet med å «hente språk» har vi ukentlige integreringsoppgaver som deltakerne legger inn i en loggbok. Deltakerne tar bilder, skriver og forteller om hva de har gjort i praksis. Dette utgjør forarbeidet til praksisboken. Loggboken er et verktøy for å løse integreringsoppgavene. Disse oppgavene kan brukes på mange måter, og vi opplever at de gir økt motivasjon og at flere blir aktive. Vi opplever at faste rutiner og mengdetrening er nødvendig for at vi skal få dette til. Noen ganger sitter deltakerne i grupper og forteller og viser bilder fra sin praksisplass, mens de andre ganger må presentere dette foran klassen.

Jeg og kolleger min kiistret bilder på vindu

Jeg rydder og pakker vekk.

Jeg setter data på boks.

Til slutt er vi ferdig.

Fri 4 february

Føst pusser jeg klosser.

Så maler jeg klosser.

Etapå rydder jeg klosser.

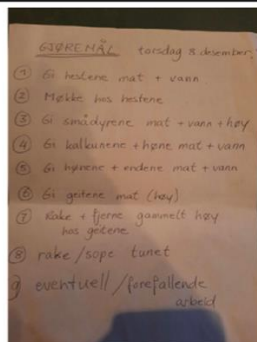

Til slutt maler jeg klossene.

Logg torsdag 3/12-20

Føstt gir mat smådyrene. så gir jeg vann.
 Ettepå gir jeg høy hestene.
 og gir jeg vann.
 Så møkker jeg hos hestene.
 Ettepå tar jeg møkker itrillebår.
 Så tømmer i trillebår.
 Og gir jeg høy geitene.
 Ettepå tetter hullene i vaien.
 Tilsliutt flytter jeg på for skalingskassetter.

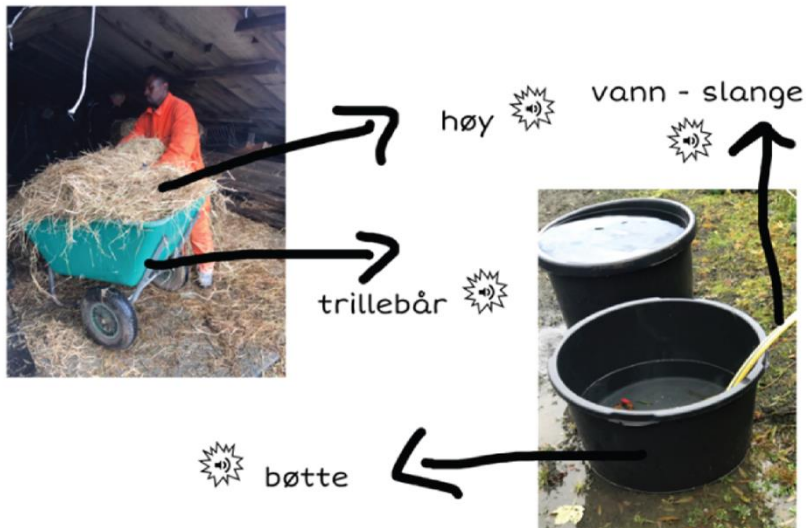
for - skaling ka - setter

Vedlegg 2: Praksisbok

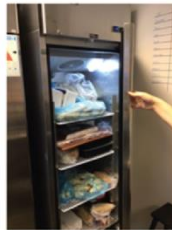
Eksempel 1: Arbeid med ordforråd

I dette eksempelet viser vi hvordan deltakerne jobber med nye ord og fraser fra praksis. Når deltakerne jobber med ord fra praksis, er det god støtte i lydfunksjonen hvor de kan lese inn ordet og eventuelt forklare hva ordene betyr. Samtidig kan de koble sammen bilder og ord. De øver på å skrive ordet riktig, lese ordet og koble ord og bilder sammen. Vi anbefaler bruk av hodetelefoner med mikrofon slik at en unngår støy på opptaket.

Utstyr

Ordinnlæring - sett riktig ord under bildene.

Fryser

Kjøleskap

Komfyr

Steikeovn

Eksempel 2: Tema - Arbeidsoppgaver

Dette er et eksempel fra temaet arbeidsoppgaver. Bildet viser et eksempel på hvordan oppgavene i en arbeidsprosess settes opp i rekkefølge og lydfunksjonen blir brukt aktivt.

Videre jobber vi med å rydde i språket. Deltakerne har et eget skjema i sin praksisbok hvor de skriver inn setninger med sine arbeidsoppgaver. Her utvider vi språket fra ord til setning og hjelper deltakerne med å få struktur på setningene. I skjemaet på bildet under ser dere hvordan en deltaker beskriver hvordan han løser en bestemt arbeidsoppgave.

Mine arbeidsoppgaver

person	gjør (handling)	ting (gjenstand)	hvor (sted), hvordan
Jeg	gir	høy	hesten.
Jeg	gir	mat	smådyrene.
Jeg	kjører	trillebår.	
Jeg	<u>tåmer</u>	i trillebår.	
Jeg	raker	møkk i trillebår.	
Jeg	raker	møkka <u>sommen</u> .	
Jeg	<u>åpener</u>	gjerdet.	

Vedlegg 3: Temaliste

Deltakerne i våre grupper har som oftest praksis i forskjellige bransjer. For å løse dette jobber vi temabasert i vår undervisning. Det innebærer at vi jobber sammen med et felles tema i klasserommet som en del av forberedelsene til praksis og i forbindelse med etterarbeid. Deltakerne får tilpassede oppgaver som er relatert til temaet. Det blir deltakerne som blir ansvarlige for å hente inn materialet de trenger for å løse oppgaven. Vi har valgt å bruke «Book Creator» som verktøy for å lage en «digital bok» der materialet legges inn. Da vil deltakerne få en egen bok på sitt nettbrett som de har produsert selv.

Aktuelle temaer:

- Min praksis plass (*Adresse, kontaktperson, telefon nummer, hvordan kommer jeg til praksisplassen, se på kart ol.*)
- Hva gjør jeg om jeg ikke forstår?
- Bli kjent med kollegaene dine (erfaring, interesser, hvem er du og hvem er jeg?)
- Arbeidstid
- Arbeidsklær
- Utstyr / verktøy
- Arbeidshandlinger
- Arbeidsoppgaver (Hva trenger du? Hva gjør du? Hvordan gjør du det?)
- Vaktlist, ukeplaner, dagsplaner etc.
- Instruksjoner / beskjeder
- Oppskrifter, bruksanvisninger
- Yrker (erfaring, planer for fremtiden. Hvor er du? Hvor skal du?)
- Rekkefølge oppgaver
- Hva gjør du en vanlig dag?
- Pausesnakk
- HMS
- Ergonomi
- Skilt
- Oppslag på praksis
- CV, søknad, egenskaper og jobbintervju
- Arbeidslivkunnskap
- Logg

Vedlegg 4: Støttmateriell for CV - Min livshistorie

Min livshistorie: Før - Nå - Framtiden

Skoleløp - Interesser - Erfaringer - Ønsker

En samtale om deltakerens livshistorie:

Bli kjent med deltakeren, finn ut hva slags praksisplass som kan passe den enkelte deltaker.

Dette gjør vi for at deltakeren skal kunne påvirke og få et eierforhold til sin plan slik at den blir en del av deltakerens livsløp.

Forslag til spørsmål i denne samtalen:

- Hva likte du på skolen i hjemlandet ditt og hva liker du nå?
(fag, sosialt samvær, praksis, andre ting)
- Hva hadde du valgt å utdanne deg til i dag dersom du hadde mulighet til det?
(drømmer)
- Hvilke interesser har du?
(fritidssysler, sosiale aktiviteter)
- Har du noen hobbyer?
(håndverk, håndarbeid, musikk, sport, annet)
- Erfaringer fra arbeidsliv i hjemlandet?
(bonde, småbruk, dyrehold, hjemmeværende, stor husholdning)
- Hvor ser du deg selv i det norske samfunnet? Hvem ønsker du være i det nye landet?
- Hva er dine ønsker for fremtiden?
(framtidsplaner)

Videre lesing

Les mer om arbeidsretting av norskopplæringen i veiledningen [Arbeid og språk - et samspill](#)
[Les mer om Integreringsoppgaver](#) og flere nyttige ressurser fra Kompetanse Norges samleside om [arbeidsrettet opplæring](#)

Eksempler på integreringsoppgaver for deltakere på A2-B1 nivå utarbeidet av Lørenskog kommune finner du [her](#)

Andre ressurser og litteratur knyttet til praksis i introduksjonsprogrammet finnes på nettstedet [Fagressurs for introduksjonsprogrammet](#)

Litteratur

- Dahlström, M., & Gannå, L. (2019). *En didaktisk modell för integrering av yrkes-och sfi-undervisning inom YFI-prosjektet*. In S. u. Nationellt centrum för svenska som andrespråk (Ed.). Retrieved from <https://www.andrasprak.su.se/publikationer/ncs-%C3%B6vriga-publikationer/yrkesutbildning-f%C3%B6r-invandrare-ett-didaktiskt-utvecklingsprojekt-1.382791>
- Djuve, A. B., Kavli, H. C., Sterri, E. B., & Bråten, B. (2017). *Introduksjonsprogram og norskopplæring Hva virker - for hvem?* (31). Retrieved from <https://www.fafo.no/index.php/zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/item/introduksjonsprogram-og-norskopplaering>
- Læreplan i norsk for voksne innvandrere etter integreringsloven - høringsutkast, (2020).
- Langøien, L. J., Nguyen, L., & Berg, R. C. (2020). *Metoder for andrespråksopplæring av voksne innvandrere: en systematisk kartleggingsoversikt. Rapport 2020*. Retrieved from <https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/rapporter/2020/metoder-for-andrespraksopplaring-av-voksne-innvandrere-rapport-2020.pdf>
- Lerfaldet, H., Sætrang, S. G., Høgestøl, A., Monsen, M., & Randen, G. T. (2020). *Kvalitet i norskopplæring for voksne innvandrere* (6). Retrieved from <https://www.ideas2evidence.com/sites/default/files/Kvalitet%20i%20norskoppl%C3%A6ring%20for%20voksne%20innvandrere%20ideas2evidence%2020-06.pdf>
- Norton, B. (2013). *Identity and language learning : extending the conversation* (2nd ed. ed.). Bristol: Multilingual Matters.
- Pedersen, M. S., & Winsnes, K. (2018). *Arbeid og språk - et samspill*. Retrieved from <https://www.kompetansenorge.no/contentassets/e1450ed8ec9c482a85475943a1fe16a9/arbeid-og-sprak-et-samspill.pdf>
- Sandwall, K. (2013). *Att håndtere praktiken. Om sfi-studerandes möjligheter till interation och lärande på praktikplatser*. (Doktorgrad). Göteborgs universitet, Göteborg.